

dintre afişele acestui teatru seamănă între ele.

Caietele-program constituie și ele o formă de popularizare care contribuie la înțelegerea mai justă a piesei, oferind totodată date care îmbogățesc cunoștințele spectatorului despre autor, mediul în care se desfășoară acțiunea etc. Exemplul Teatrului de Comedie

și cel al Teatrului Național „I. L. Caragiale“, care au realizat caiete-program foarte cuprinzătoare și interesante, ar trebui urmate și de celelalte teatre.

Alexandru Dumitriu
muncitor la
Uzinele „Grivița roșie“
din București

Stimați tovarăși din redacția revistei „Teatrul“,

Sînt o mare iubitoare de teatru. Ur-măresc întotdeauna un spectacol — cînd acesta este ceea ce trebuie să fie — cu sentimentul că-mi îmbogățesc experiența de viață, că trăiesc — alături de personajele pe care le iubesc, le urăsc sau le judec — un crîmpei de viață inedit, viu, autentic. Astfel, de la începutul acestei stagiuni, am suferit alături de Frații Karamazov, m-am cutremurat de ineficiența avinturilor generoase ale Copiilor soarelui, pe care i-a cunoscut atît de bine Gorki; m-au îngrozit și revoltat trăsăturile inumane ale actualei burghezii americane, care strivește orice aspirație către frumos, zugrăvită de Tennessee Williams în Orfeu în infern; am cîștigat un spor de ură față de războiul hitlerist, care a mutilat sufletele unora dintre eroii din Prima zi de libertate de Leon Kruczkowski și, în sfîrșit, l-am iubit, alături de Anecika, pe intransigentul și profund-umanul căpitan Platonov din Oceanul de Al. Stein.

Curiozitatea îmi este în mod firesc sporită atunci cînd e vorba de reflec-tarea, în dramaturgia originală, a vieții contemporane, a oamenilor din jurul meu, alături de care trăiesc și muncesc. Am colindat în această stagiune, aproape seară de seară, teatrele, cu dorința și speranța de a regăsi în lumina reflectoarelor pe oamenii zilelor noastre, eroi ai muncii libere, care, transformînd înfățișarea patriei, se transformă totodată pe ei înșiși, pe plan moral. În general, piesele pe care le-am văzut mi-au prezentat aspecte reale ale vieții contemporane sau m-au atras în dezbateră unor probleme etice la fel de reale. Totuși, în cazul unora, eu, ca simplă spectatoare, am rămas cu un persistent sentiment de insatisfacție.

Mai întii să-mi dați voie, dragi tovarăși, să-mi exprim o nedumerire. E adevărat că peisajul vieții contempo-

rane din patria noastră e prea vast și prea bogat pentru a putea fi cuprins în întregime în una dintre oglinzile sale care este teatrul. Totuși, mi se pare firesc ca laturile cele mai caracteristice să se impună, neputînd fi trecute cu vederea. De pildă, una dintre cele mai mărețe și destul de recente cuceriri este încheierea colectivizării agriculturii. În afară de Îndră-neala de Gh. Vlad, a mai „îndrăznit“, în ultimul timp, vreun autor dramatic să încerce oglindirea înfăptuirilor din acest sector de viață? Teatrele bucu-reștene nu mi-au dat posibilitatea să cunosc (dacă există) și alte asemenea piese.

Aspecte diferite și tot atît de impor-tante ale muncii noi sînt în unele pie-se atît de vag și de întîmplător pome-nite încît spectatorul le uită de cum u ieșit din sală, dacă nu cumva le uitase chiar în timpul spectacolului. Nu cred să existe mulți spectatori care să fi reținut că Ionescu-Popescu din O felie de lună de A. Storin — altminteri, o piesă interesantă — este oțelar, sau care să-și amintească, măcar cîteva zile, ce fel de uzină este cea în care lucrează Băieții veseli ai lui H. Nico-laide, ori ce fel de șantier e cel la care s-au dus pentru practică studenții din O lună de confort de Ștefan Iureș și Ben Dumitrescu. Poate o să mi se răs-pundă că teatrul nu are menirea să crezee tablouri vivante ale diferitelor medii și condiții de muncă, ci să dez-batâ și să rezolve conflicte morale, ciocniri de mentalități și de concepții de viață. Firește că da. Dar mie îmi apare limpede faptul că fînța noastră morală se manifestă, se dezvăluie și se clarifică în procesul neîntrerupt, coti-dian, al muncii ca necesitate vitală. De aceea, m-a interesat mult o piesă ca De n-ar fi iubirile... de Dorel Do-rian. Aici, oameni ca tînăra ingineră eroină Jana Mîncu, educată în spiritul

dragostei de muncă de către colectivul sondorilor, ca egocentricul Radu Andone sau ca maestrul Petre Teiu, comunistul, sint vii, convingători, tocmai pentru că dramaturgul nu aşază un fals perete despărţitor între modul cum se manifestă individul pe plan moral şi modul cum se manifestă în procesul muncii. În ceea ce mă priveşte, socotesc că piesa ar fi câştigat în forţă emoţională, unitate şi ritm dacă autorul n-ar fi recurs cu orice preţ la o formulă compoziţională inedită. Trecearea continuă, nu numai de la planul prezent la cel retrospectiv, dar şi de la actor, cu identitatea sa reală, la personaj, a rupt de fiecare dată firul acţiunii, îngreunându-i spectatorului urmărirea intrigii şi obosindu-l. Am văzut însă şi piese în care, deşi aproape toată acţiunea se petrece la locul de muncă, pentru spectator devine limpede că acest loc de muncă e doar un cadru exterior (criticii îl numesc formal), străin de substanţa piesei, dacă aceasta are într-adevăr substanţă.

În Băiat bun, dar... cu lipsuri m-a surprins superficialitatea, mai bine zis artificialitatea conflictului. Evoluţia lui Al-măşan de la condiţia de şef de brigadă, frunţa în întrecerea socialistă, la cea de sabotor, şi înapoi, brusc, de la josenicie la cinste şi demnitate, e tot atît de ciudată pe cît e de neconvingătoare şi de slab motivată de către autor. E de mirare cum Nicuţă Tănase, bun cunoscător al Hunedoarei şi al oamenilor ei, i-a făcut de nerecunoscut în această piesă, lăsîndu-se prea ades atras de un comic de calitate îndoielnică.

În schimb, destul de bun cunoscător al mediului despre care scrie s-a dovedit a fi Sergiu Fărcăşan în piesa Steaua polară. Am urmărit-o cu mare interes, curiozitatea obişnuită de spectator fiind dublată de una subiectivă, deoarece lucrez, ca şi eroii piesei, într-un instituit de cercetări ştiinţifice al Academiei R.P.R. Nu socotesc piesa fără cusur. Personajele feminine mi se par destul de nerealizate, pline de contradicţii inutile şi de suprafaţă. Chiar şi Brînduşa, care are poezia avînturilor adolescentine, trece brusc de la o

înfăţişare la alta, afectînd uneori cinema, fiind la început surprinzător de oarbă şi de nedreaptă în privinţa lui Pavel Proca şi avînd apoi revelaţia — insuficient motivată de fapte — a adevăratului fond sufletesc al acestuia. Maria e şi mai inegală, mai superficială şi mai contradictorie în atitudinea ei faţă de Pavel. De fapt, ea rămîne pînă la sfîrşit cu totul exterioară conflictului. Cît despre Didona Nache şi înlocuitoarea ei, vă mărturisesc că eu nu înţeleg ce caută în această piesă. Convorbirea la telefon a „înlocuitoarei“ face un acompaniament distonant, de un comic ieftin şi chiar supărător, discuţiei serioase a eroilor principali în jurul problemei centrale a piesei. Dar cusururile sint dominate de calităţi. În personaje ca : Bogdan Athanasescu, savantul distant, găsindu-se încă sub influenţa concepţiilor idealiste în ştiinţă, academicianul Bălăceanu, plin de haz, dar şi de o înţelegere adîncă şi subtilă a oamenilor, Titi Dima, intrigantul lipsit de curajul răpunderii, dar mai ales Pavel Proca, omul de ştiinţă comunist, modest, devotat, însufleţit de un înalt umanism şi de dorinţa de a realiza prin tact şi convingere reeducarea oamenilor valoroşi — în toţi aceştia am recunoscut tipuri reale, inspirate din viaţa noastră de azi. Am recunoscut lumea în mijlocul căreia trăiesc şi muncesc şi am plecat de la spectacol cu convingerea că oameni ca Pavel Proca sint învingătorii. Mi-am unit aplauzele cu cele ale sălii întregi, răsplătînd monologul înaripat, cald şi simplu totodată, în care Pavel Proca anticipa viitorul comunist al omenirii.

În viitoarele stagioni aş dori să văd mai bine reprezentate viaţa şi munca patriei noastre, în multiplele lor aspecte, pe scenele teatrelor Capitale. Şi încă ceva: spectatorului îi place să audă vorbindu-se o limbă frumoasă, să asculte replica şi să se pătrundă de adevărul şi frumuseţea ei. Poate că autorii vor voi să fină seamă mai mult de această dorinţă a publicului...

Rodica Florea

cercetător ştiinţific la Academia R.P.R.